

M 49 E ארכיון
6001 - 6500

BUZA T. - EDOTU SHI YODI SHEPOLNI. - **TADEUSZ BUZA - SCHACHTER LEON - 6001**
הציל אותו בוורשה - עדותו של הפולני המספר על פעילותו במחתרת, על אספקה לגטו בהיותו עובד
על חשמלית ועזרה בהברחת יהודים בהיותו נהג אוטובוס ב- LWOW

EDOTU SHI POLNI SEMSFR EL HOCZA LEHORG HMONIT SHI YODI - **SZCZYGLINSKI LEON - 6002**
DOBREZYN - HDBRIM LA AMINIM AU HIL SHIBUSH BRISHUM KI HETARIK LA TUAM: 28/10/1939

HEED SHINIL YCHD EM AHARIM EL IDI POLNIA BSHM STEFANIA - **PLOSKI FELIKS - 6003**
DENTKIEWICZ MBKSH BSHBILA AUT HCTIYNOT

HEED MOSR EL MCHNA PUSTKOW BU HIO KLOAIM YHODIM USHBIIM - **PACULA KAROL - 6004**
SOBIYTIM

HEEDA MSFRIT EL HCLIT YHODIM RBIM B- BRODY - **MICHALEWSKA MARIA - 6005**
LWOW UBEIKR AT HBRTH HTOBA HMCOTSTT BMBKT SHSLCH MISHRAL

HEED HAU KOMR SHBTCHILIT HEEDOT MSFR EL TPILE SHNCRKH BMRTHI
LWOW LZKR OKRANIM SHNRCHU BIMI HSUBIYTIM - **LEWIARZ JAN - 6006**
*ההמון עינה ורצח - הכומר מציל נערה יהודיה ובסכנו את נפשו מציג אותה כאחותו - הוא מלא
תרעומת עליה שהיא מתרועעת עם בחורים ועם גרמנים ומסכנת את חיי שניהם - הנערה שהציל
עלתה לארץ ומסרה עדות - מעניין להצליב את שתי העדויות - מס. העדות 03/1823*

BNI HZOG HGRIM BHFIPA MEIDIM EL HCLTAM EL IDI - **FREILICH ROZA&HERMAN - 6007**
ZBOROWSKA MARIA SHESTIRA OTAM UEDU 11 YHODIM EUBDI BIT HMTBCHIM B- STRYJ ED
LSHCHOR HEIR

EDOTU EL HCLT MSHFCH DR. ARNOLD MGTU LUCK - **DABROWSKA HELENA - 6008**
- 6009

HEED MTAR AT PEILOTU SHI KOMR HQHILA MARCELI - **SLEDZINSKI JAN - DOLINA - 6010**
GODLEWSKI MKNSTIIT KL HKDUSHIM SHEIITH MUMQMT BSHCH GTU WARSZAWA HKOMR EM
SGNU EM MZKIR HQHILA HOCIAU TEEDOT LIDA UNISHUIN LIEHODIM RBIM UKH EZRU LEHM LEHINCL

HEED HIA PEIL BARGUN ZEGOTA SHEPEL B- - **ING. BILEWICZ TADEUSZ - 6011**
KRAKOW - HEED MONA AT HIEHODIM SHATAM HIA BKSHR UNHNU MERTZT HARGUN

HEED MSFR EL EZRTU LKBUCZ SHI 60 YHODIM SHESTTRU BIEER BDRUM - **HEJNISZ LEON - 6012**
NARAJOW - HCLK MAM NRCHU EL IDI KNOPIOT OKRANIT UKMA MBNI MSHFCHU NRCHU
YCHD ATAM - AHCH HMSHTTFIM BMEPEL HTRGUM, CHIIM SHURR MKBOH GZIT HAU AHCH HNICULIM EL IDU

EDOTU EL HCLT SHI MSHFCHOT YHODIOT EL IDI PROF. ST - **CZARNIECKA ZOFIA - 6013**
JAGMIN

SHI HEEDOT MSFRUT EL HEZRA - **STEFANIA PIETROW & MARIA HORODECKA - 6014**
ALEKSANDER PIEROW HGISU LIEHODIM ULSHBIIM SOBIYTIM BECT HKBUSH

6015 - CZARTORYSKA ANNA - העדה היא פולניה ממשפחת אצילים ידועה בפולין המבקשת לקבל אות הצטיינות על הצלת יהודים רבים באחוזת המשפחה ב- MARIAMPOL ליד ZYRARDOW - היא מפרטת את מעשיה ומזכירה שמות הניצולים

6016 - ADAM ALEKSANDRA - העדה היא פולניה שהייתה נשואה ליהודי - בעלה נאסר ונספה ב- AUSCHWITZ היא עצמה הייתה אסורה וילדיה חיו במסתור

6018 - SZYSZCZYCKI LEON - העד מספר על SOSNOWIEC ועל מחנות עבודה אליהם נשלח

6019 - SZANIECKI SAMUEL - העד מספר על העיירה STASZOW עד תחילת 1941 - העד לא הופיע להשלמת העדות

6020 - ROZENBAUM HENJA - העדה מספרת בפרוטרוט על מחנה הנשים PARZNICZ בו שררו תנאים קשים

6021 - LETZ SONIA - העדה מספרת בעיקר על מחנה SKARZYSKO-KAMIENNA ובהמשך על מחנות נוספים

6022 - MASTALSKI STANISLAW - העד מוסר מידע על מקום הימצאם של קברי אחים שם נרצחו יהודי RZESZOW - הקברים נמצאים ביער ZACZERNIE 10 ק"מ. מהיער

6023 - לא קריא

6024 - העדות מספרת על עזרת פולנים - לא תורגם

6025 - SZUTOWICZ CELINA - יהודיה שהייתה בצד הארי של WARSZAWA מספרת על עזרת מהנדס פולני אצלו עבדה שהפך לבעלה - היא מספרת על העזרה שהגיש ליהודים נוספים

6026 - MARCZAK ZOFIA - העדה מספרת שבעיירה KROSNIEWICE יהודים וגם פולנים גורשו מבתיהם בינואר 1940 ולא הורשו לקחת אתם מאומה - הבתים פונו בשביל גרמנים שברחו מהארצות הבלטיות - בפברואר 1942 הוכנסו היהודים לגטו - **שני יהודים שברחו מ- CHELMNO הגיעו לעיירה וספרו אך איש לא האמין להם** - בפברואר 1942 היו שמועות עקשניות על גירוש - שלחו חיט שעבד בשביל הגרמנים להיוודע והוא חזר וסיפר שהגרמנים מדברים על גירוש אך ל- **ROMANIA** - העדה ברחה עם ילדתה ואמנם היהודים נשלחו ל- CHELMNO - העדה מגיעה ל- WARSZAWA ובעזרת קשרים מפלגתיים היא שורדת עם בתה

6027 - BROZDOWICZ JOZEF - משפחה יהודית מניו יורק מודה לפולני על מסתור והצלה

6028 - BODNER GIZELA&ANNA BODNER - עדות של ניצולה בידי משפחה פולנית

6029 - SLOMA HELENA - העדה מוסרת עדות קצרצרה על חייה במסווה ארי

6030 - DR. J. KATZ -SUCHY - העד מתייחס לספר שבו מוזכרת דמותו של JANOSZ KORCZAK ותורתו החינוכית

6031 - SURASKA SARA - העדה מספרת על האקציה שנערכה בגטו BIALYSTOK בנובמבר 1942 - תמונות נאמנות מתוך האקציה

6032 - עדות זניחה

6033* - HOLZBLAT SZIMSZON&HENJA - מכתב פרידה לילדים כאשר ההורים מרגישים את הסוף המתקרב - המכתב נמסר ל- Z.I.H. ב- LODZ

6034 - עדות זניחה - לא תורגמה

- 6035 - עדות זניחה בשפה הצ'כית - לא תורגמה
- 6036 - KRAJNIK RENA - העדה מחפשת כתובת של משפחה פולנית שהצילה אותה בסכנה את חייה - מצורף מכתב שנשלח למשפחה לאחר גילוי כתובתם
- 6037 - BORKOWSKI STANISLAW - עדות מאוחרת של פולני המספר על גטו RADZYMIN בעת השואה היה נער צעיר ועזר להבריח מזון לגטו
- 6039 - EBEL HENJA - מסתור אצל פולנים - ניצולה יהודיה מאמתת את העדות
- 6040 - עדות על עזרת פולנים - לא תורגמה
- 6041 - JESIONOWSKI FELIKS - פולני מספר שעזר להרבה יהודים
- 6042 - BEGLEITER BRONISLAW - העד מספר על גטו SAMBOR בעדות מאוחרת בשנת 1964
- 6043 - OKULUS WLADYSLAW - העד הוא ראש העיר WEGROW לשעבר בעת השואה המתאר את קורות היהודים מזווית ראייתו - **הוא מספר על בנו הקטין של המושל הגרמני שאביו עודד אותו להשתתף בהוצאתם להורג של היהודים בבית הקברות היהודי** - העד מספר בצורה אובייקטיבית למדי את המתרחש בעיר אך אינו לוקח שום אחריות אישית על המתרחש והוא הרי היה ראש העיר - **בין היתר הוא מספר על בורות הריגה שנפתחו באביב 1944 וקבוצת יהודים שרפה את הגופות**
- 6044 - LOPACKI - העד הוא פולני המספר על חיסול היהודים ב - MINSK MAZOWIECKI
- 6045 - עדות זניחה
- 6046 - GOLC TADEUSZ - העד מוסר על מפעל למנועים בבעלות גרמנית בגטו WARSZAWA דרכו יהודים היו עוברים לצד הארי
- 6047* - BORUCHOWICZ MARIAN - העד היה ילד בשואה והוא מוסר חות דעת חיובית ביותר על מיטבו הפולני שעזר ליהודים נוספים להינצל - נפת PINCZOW
- 6049 - OKULUS WLADYSLAW - העד הוא ראש העיר הפולני של העיר WEGROW בזמן הכיבוש הגרמני - הערכת האיש שבעיר וסביבתה נרצחו 10.000 יהודים - הגרמנים מכרו בתי יהודים לפירוק - בתים שלא נמכרו, נשרפו - באביב 1944 גידרו שטח ושם שרפו את הגויות מקברי האחים שבבית הקברות היהודי - **עדות חשובה !!**
- 6051 - לא ראוי
- 6053* - DABROWSKA HELENA - עדות על הסתרת שני ילדים יהודים משך שנתיים ומסירתם לידי האימהות ששרדו את השואה - אחת האימהות מאשרת אמיתות הדברים - אין בקשת עזרה
- 6054 - עדות על עזרת פולנים - לא תורגם
- 6055 - DOBROSZYCKA HINDA - העדה הייתה בגטו KOWNE - נשלחה ב- 1943 למחנה PONIEWIEZYS ומשם ל - STUTHOFF
- 6056 - FISCHER JAKOB - **העד הוא יהודי שעבר את השואה והתחתן עם גויה בעלת עבר נאצי** - אחרי שהתגלה לו הדבר הוא שלח מכתב ל- Z.I.H. כדי לסייע לו למצוא פרטים מרשיעים עליה

6057 - NIEWIEM JANKIEL ARON - העד מספר על רצח המוני שהתרחש בספטמבר 1942
ב- CZESTOCHOWA - הוא מזכיר שמות 7 אנשים שהיה עד לרציחתם - הוא היה בצוות הקברנים

6058 - JESIONOWICZ SZYMON - העד נותן עדות נגד שוטר שפעל ב- CZESTOCHOWA

6059 - RAUCHWELD DAWID SZYJA - העד עם משפחתו הסתתרו בגטו LODZ לאחר
הפנוי זכו לשחרור

6060 - ZWERLING IZYDOR - העד מספר על שתי נשים פולניות ידידות שכנות שהצילו את
חיי בהסתירן אותו ובדאגתן לכל מחסורו - **הנשים הזמינו אותו להסתתר אצלן ביום האקציה
לחיסול יהודי RADZIECHOW** והוא שהה במסתור עד לשחרור - **הנשים הדאגניות טיפלו בו גם
בהמשך כי הוא היה חלש והתקשה ללכת**

6061 - SOKOLOWSKI STANISLAWA - פולניה מספרת על הסתרת אם ובתה בעת השואה -
הבת שנמצאת באמריקה מאשרת את אמיתות הדברים

6062-6063 - פולנים מספרים על עזרתם ליהודים - לא תורגמו

6064 - WYRZYKOWSKI ALEKSANDER - העד הסתיר בביתו 7 מניצולי JEDWABNE -
הוא ואשתו JANINA הם חסידי אומות העולם

6065 - FINK LOLA - ניצולה מעידה על עזרת פולנים בהסתרת מספר יהודים - **האישה
הפולנייה שהסתירה אותם הוצאה להורג**

6066 - עדות זניחה - לא תורגם

6067 - APPEL LEOPOLD - העד הוא היום תושב ישראל שנעזר בעת השואה בפולני שעשה
עבורו ניירות אריים ועזר גם ליהודים אחרים

6068 - לא ראוי

6069 -

6070 - NIEDZWIEDZIEW LEOKADIA - העדה מספרת על מעשיה בהצלת יהודים רבים
בתקופת השואה ב- WARSZAWA - מצורף מכתבה של אחת הניצולות ועדות מפורטת של ניצול
אחר המונה אחד לאחד את שמות הניצולים

6071 - WISNIEWSKA LUDWIKA - פולניה שאימצה ילדה יהודיה וגידלה אותה עד היותה
אישה צעירה מספרת שאביה של הילדה נותר בחיים ברוסיה ואחרי שנים הוא הופיע אצלה ועלה
לישראל שם נפגש עם אישתו שגם היא נותרה בחיים - הבת המאומצת הייתה מאד קשורה אליה אך
בסופו של דבר גם היא עלתה לארץ בשנת 1958 - במכתב אל ה- Z.I.H. הבת מאשרת את כל
דבריה

6072 - KACZEROWSKA ANNA - מספר עדים מספרים על אישיותה של אישה פולניה -
היא לא אמרה לא לאף יהודי במצוקה שפנה אליה לעזרה

6074 - עדות זניחה

6075 - KOWALCZYK STANISLAW - פולני מספר על עזרה ליהודים ויהודי מאמת זאת -
העד אינו מבקש דבר

6076 - KOSZIK STANISLAW - פולני שהיה ילד בעת השואה ב- LWOW מספר על משפחה
יהודית ובה שני ילדים שבאה אליהם והוריו הסתירו אותם - הוא התיידד עם ילדי היהודים שהיו
גדולים ממנו - **הייתה הלשנה והוריו נרצחו יחד עם היהודים שהסתירו** - את שלושת הילדים לא

תפסו והם המשיכו לחיות יחד זמן רב עד שדרכיהם נפרדו כי שני ילדי היהודים יצאו ליער לחפש פרטיזנים

- 6077 - PINKAWA ANIELA - הניצול והמצילה נותנים יחד עדות - היא אינה מבקשת דבר
- 6079 - OGNIIEWSKA BRONISLAWA - אישה פולניה מספרת על עזרה ליהודים ב-STANISLAWOW - יהודים ניצולים על ידה מעידים על אמיתות דבריה ומודים לה על הצלתם
- 6080 - KALEMBASIAK CELINA - פולניה מספרת שבעלה נרצח במחנה TREBLINKA - להורי בעלה היה משק חקלאי בכפר סמוך ל-TREBLINKA - **בתאריך 6/9/1942 המשמר הגרמני של המחנה אסר 32 פולנים וביניהם את בעלה והם הוצאו להורג בתוך המחנה**
- 6081 - DOROCZINSKA BARBARA - פולניה מספרת על עזרה לזוג יהודי
- 6082 - GARFINKEL JOZEF - שם העד הוא פולני אך שמו המקורי הוא GARFINKEL - הוא מספר בקצרה שהיה בעל חברה לשינוע ב-LODZ והעביר לגטו WARSZAWA שלוש פלטפורמות עם סוסים - עיקר העדות ניתנת כדי לשבח פולני על הצלת חייו
- 6083 - KULWIEC JANINA - העדה היא פולניה שארגנה עזרה ליהודים ובעצמה הסתירה יהודים - היא מזכירה שמות של 20 יהודים שניצלו בעזרתה - העדה מספרת באיזה אופן הכינו תעודות אריות כשרות
- 6084 - CZYZYKOWSKI MARIAN - העד הוא פולני שמבקש עזרה מה-Z.I.H. ומספר שעזר ליהודים בגטו BIALYSTOK
- 6085 - NIEWIADOWSKI TEODOR - העד ושני יהודים החיים בישראל מעידים יחד שהעד בתוקף תפקידו כפועל העירייה היה נכנס לשטח גטו WARSZAWA מכניס נשק ומבריח יהודים לצד הארי
- 6086 - LUCZAK ROMAN - עדות על נתינת מסתור ליהודים
- 6087 - KALESKE KARL - העד היה שלישו של גנרל STROOP S.S. בזמן מרד היהודים בגטו WARSZAWA - העדות שמוסר העד בחודש דצמבר 1945 בפני שני קציני בנות הברית היא עדות חשובה ביותר !!!
- 6088 - WROBEL HENRYK - פולני שעזר ליהודים מבקש עזרה מה-Z.I.H.
- 6089 - NOWAK R. - זהו תזכיר של ראש עיריית BEDZIN אל מועצת העירייה בו מפורטים מקומות שונים בעיר בהם התרחשה הטרגדיה של השואה כגון מקום התליה או מקום ריכוז היהודים לפני המשלוח - הוא מבקש שיחליטו באילו מקומות יקימו לוחות זיכרון - התזכיר נושא תאריך 15.10.1945
- 6090 - DR. NATAN EK - העד עונה לשאלותיה של RUTH PUPS - הוא מספר על הגימנסיה של "דרור" ועל גימנסיות אחרות
- 6091 - ZILBERBERG MICHAEL - **העד מספר על שלוש אחיות שיזמו יחד עם בעליהן הפעלת גימנסיה בגטו WARSZAWA** - בבית הספר למדו 120 תלמידים וההורים שלמו שכר לימוד די גבוה
- 6092 - BERMAN ADOLF - מכתב של העד שנכתב ב-1964 המיועד לגב. RUTH PUPS העורכת מחקר בנוגע לבתי ספר ומפעלים חינוכיים בגטו WARSZAWA - העד היה מנהל "CENTOS" שעיקר פעולתו היה בהחזקת פנימיות וחצי פנימיות והפעלת מטבחים להזנת ילדים - הוא עונה לשאלותיה

6093 - KRYNSKI MICHAL - אלה הן תשובות בקשר לפעילות חינוכית מחתרית של אנשי הגימנסיה על שם KRYNSKI שפעלו בגטו WARSZAWA - כנראה שגם תשובות אלה קשורות למחקר של גב. PUPS

6094 - LIBIN ZDISLAW - RUTH PUPS ראינה את העד המספר על הגימנסיה "SPOJNIA" שהמשיכה פעילותה החינוכית בגטו WARSZAWA - העד מונה את שמות המורים - היה קשר עם מורים פולנים שנתנו גם עזרה ומסתור בבא העת והצורך - העד עצמו נעזר בצד הארי בידי מורים

6095 - RINGMAN ZOFIA - העדה היא פולניה שניהלה גימנסיה אך אין לה מה לספר לגב. PUPS

6096 - PROF. MALOWIST MARJAN - העד היה מורה שלימד בגטו והוא מספר בראיון ל PUPS RUTH שמעולם לא היו לו תלמידים מוכשרים כמוהם

6097 - MOSCHER ROZA - העדה מוסרת את עדותה רק ב-1965 - בזמן האירועים היא הייתה נערה צעירה - היא והוריה גורשו ב-1938 מהעיר DORTMUND בגרמניה עקב היותם אזרחים פולנים - **העדה ואימה היו בגטו LUBLIN ואחרי זה הגיעו ל - MAJDANEK גרמני איש S.S. עזר להם לברוח מהמחנה ולמצוא מסתור אצל פולנים - העדה ואמה עולות על רכבת המחזירה נשים גרמניות למולדתן - הן חוזרות ל- DORTMUND ומוצאות מסתור אצל ידידים עד לשחרור**

6098 - STERN HUNE & KLIPPER MICHAL - עדות קצרצרה על העיירה SNIATYN

6099 - FABIANOWICZ BOLESZAW - עדות על עזרת פולנים

6100 - MILER DOROTA - העדה מספרת על גטו WARSZAWA ועל גטו בעיירה JADOW - היא ובעלה הוסתרו בידי פולנים משך שנה וחצי

6101 - BERG - GRUNN HELENA - שתי העדות משבחות את המשפחה הפולנית ROSCISZEWSKI על עזרתם ועל אומץ לבם להשכיר חדרים ליהודים גם אחרי חיפושיה - ה - GESTAPO ואיומים על הוצאה להורג

*6102 - DOMANUS ADELA - פולניה סיכנה חייה להציל אם ובת - סיפור הצלת הבת

6103 - GELFANT JOZEF - עדות על עבודתו של העד בבתי המלאכה של הרכבת ב- LWOW - הוא מונה את שמות הגרמנים שיחסם היה אכזרי ואת שמות הגרמנים שעזרו בסתר ובגלוי

6104 - עדות על עזרת פולנים - לא תורגם

6105 - LEWITAN LEJZOR - העדות נתנה ב-1962 בישראל - העד הוא יהודי ליטאי מהעיירה IGNALYN המספר את קורות יהודי העיירה וקורות משפחתו - הוא מספר על נדודיו, בריחותיו, שהותו ביער ובאסמים אצל איכרים - **העד מספר על מיטיבו הפולני ומשפחתו בביילורוסיה אשר החליטו להציל את העד ואת בן דודו ויהי מה - אחרי השחרור מיטיבו נרדף על ידי האיכרים ומשקו נהרס - אחרי כן הוגלה לסיביר ל-10 שנים באשמת שתוף פעולה עם הגרמנים - העד מבקש לעזור לו ככל יכולתו**

6106 - יהודים מעידים על עזרת פולנים - חלק בלתי קריא - לא תורגם

6107 - FILIPOWSKA HENRYKA - אישה פולניה מספרת שהסתירה ילד יהודי ואימצה אותו - לעדות מצורף אישור של יהודי שגם אותו ואת אמו היא החזיקה בביתה מבלי לבקש תמורה

6108 - עדות על עזרת פולנים - לא תורגם

6110 - ROZENBAUM RYWKA - ROZENBAUM CHASKIEL & ROZENBAUM NUTA

FUKS CYLA - 4 יהודים בני משפחה אחת החיים בישראל שולחים מסמך נוטריוני ובו עדות על פועלו של פולני שסיכן חייו הסתיר אותם וסיפק להם מזון משך זמן ממושך

6111 - ORLOWSKA MARIA - העדה מבקשת תמיכה כלכלית מה- Z.I.H. - היא עזרה בעת השואה בהצלת 4 יהודיות בביתה ובבית בתה - בקשתה לעזרה מוגשת כשהיא בת 75 חולה וחסרת פנסייה

6112 - על עזרת פולנים - לא תורגם

6113 - WIGOCKA SERAFINA & LEA BERCHOW - שתי עדות יהודיות מבקשות עזרה למצילתן

6115 - KUCHARZEK IRENA - מורה וורשאית לוקחת על כתפיה אחריות לחייהם של 13 יהודים - כמעט כולם ניצלו - הם מאמתים ומעידים שבזכותה נשאר בחיים

6116 - PORCZYNSKA MICHALINA - העדה החזיקה בביתה מספר יהודים ובנוסף אימצה ילדה יהודיה - כולם נשארו בחיים וכולם מאמתים דבריה

6117= FOGEL GERSZON - העד מוסר על פעולת ה- BUND בגטו LODZ - 1939-1941 -

6118 - GRYNGRUZ DOBA - העדה מספרת על משפחתה ב- WARSZAWA ועל אחותה RYSIA חברת השומר הצעיר וחברת הארגון הלוחם Z.O.B.

6119 - DR. ALEKSANDROWICZ JULIAN - בקשה להכליל פולנים שהצילו יהודים בעת השואה כזכאים לקבל תואר חסיד אומות העולם

6120 - לעדות אין קשר לשואה

6122 - LANGE STEFANIA - פולניה מספרת על עזרתה למשפחה יהודית בעת השואה

6124 - PIWOWARSKI JULIAN - ראש העיר הפולני של MIECHOW משך שנים וגם בתקופת הכיבוש - הוא מוסר ידיעות חשובות על MIECHOW וסביבתה - **עדות כמעט זהה ב- 033/329**

6125 - FELDMAN EWA - העדות נמסרה בשנת 1965 ההתרחשויות עליהן מספרת העדה התרחשו כשהיא הייתה ילדה - העדה עם אחותה ואימה הצליחו לצאת מגטו KRAKOW בעת חיסולו ונעזרו בידי הועד לעזרת היהודים- העדה הייתה בבית חולים כי קפאו רגליה

6126 - ROJZMAN BEREK - העד הגיע ל- TREBLINKA ב- 2/11/1942 יחד עם משפחתו הענפה והושאר בחיים לעבודה בזכות ידיד שהיה ותיק במחנה והמליץ עליו למפקד - העד מספר בעיקר על בעלי התפקידים השונים במחנה ומזכיר את שמם - העד השתתף במרד ברח ונותר בחיים

6127 - LIPSMAN ABRAM - עדות זניחה

6128 - GRUZA WLADISLAW - העד הוא פולני שניהל אחוזה באזור LUBLIN ולפי יוזמתו הציל 50 יהודים מעיירות הסביבה הנחוצים כביכול לעבודה בחווה - חלק מהם שרד

6129 - SIUTA NATALIA - העדה מספרת על עזרה ליהודים - לא השתכנעתי !

6130 - RZADKOWSKI JAN - פולני שארגן עזרה לפליטים פולנים ברומניה וביניהם יהודים רבים מפרט את מעשיו לטובת היהודים ומבקש עזרה כלכלית

6131 - SPIEWAK NINA&SPIEWAK DANIEL - חליפת מכתבים בין רשויות שונות בדבר עזרה לפולני שהסתיר בביתו ב- LUCK יהודים בעת השואה

6132 - NISMAN STANISLAW - העד מספר בקצרה על עבודתו בגטו WARSZAWA ועל חייו בצד הארי בעזרת ידידים פולנים

6133 - CHARITON JOZEF - צייר פולני מ- KAMENIEC LITEWSKIE - העד צייר דמויות בשואה ומציין בעדותו היכן ולמי מסר את ציוריו - חלק מציוריו נמצא ביד ושם

6134 - SULEJ JAN - העד הוא פולני שהחזיק בביתו ילדה יהודיה עד אחרי השחרור

6135 - NOGAJEWSKA JOCHEWED - העדה כותבת לעורך דין בשנת 1964 ומבקשת אותו לפעול למען להעמיד לדין שוטר אוקראיני שפעל בעת השואה ב- KROSNO

6136 - LEWINSKAS EDWARD MICHAJLOWICZ - העד מספר על רצח יהודי העיירה הליטאית ZAGARE ב- 2/10/1941 - בור ההריגה נמצא בפארק הקרוב לעיר ועליו ציון בשפה הרוסית והליטאית שכאן טמונים אזרחים סובייטיים

6137 - PAWLICKI STANISLAW - העד מוסר עדות תומכת הנוגעת לפולני צעיר שקיים קשרים עם Z.O.B. בגטו WARSZAWA

6138 - SZMID OSKAR - פולני מספר על עזרה ליהודים - אחד היהודים הנעזרים מעיד על אמיתות הדברים

6139 - JAMIOLKOWSKI JAN - העד הוא פולני שהיה נהג חשמלית מס. 4 שעברה בשטח גטו WARSZAWA - הוא היה מבריח מזון עם החשמלית - יותר מאוחר הוא הסתיר בביתו ילדה יהודיה וגם לוחם במרד הגטו פצוע ברגל שהצליח לצאת לצד הארי - הוא מזכיר את שמות האנשים וניכר שהוא ואישתו מאוכזבים על כך שהיהודים הניצולים לא שמרו על קשר לאחר יציאתם לחול. הם לא מבקשים מאומה !

6140 - חתימה נוטריונית של ניצולים - לא תורגם

*6141 - LEWIARZ KRYSZYNA - מי שהייתה ילדה בגטו WARSZAWA והוריה הצליחו להבריח אותה לצד הארי ולמסור אותה בידיים נאמנות מספרת את סיפורה כאדם בוגר - בנה קורא למציליה סבא וסבתא

6142 - SZWAROCKA STEFANIA - העדה היא פולניה שהסתירה ילדה יהודיה –יא אינה מבקשת דבר

6143 - ZAWADSKA ADELA - עדות על הסתרת יהודים ופולנים מבוקשים בידי זוג גרמני בעיר BIELSKO - העדה מעירה שהגרמני, PAUL DAWID היה בזמנו חבר בארגון "SPARTAKUS" ושימש נהג ל- ROZA LUKSENBURG ו- KARL LIEBKNECHT

6144 - ZYLBER FRANCISZKA - העדה מספרת על TOMASZOW MAZOWIECK ועל מחנה BLIZYN - היא מוסרת רשימה של ניצולים ומקום המצאם

6145 - MAREK KAROLINA - העדה עבדה אצל TOEBENS בגטו WARSZAWA ומנהל העבודה היה אזרח גרמני - העדה מתארת כיצד מנהל העבודה BAUCH הבטיח לאימהות טיפול מעולה בגן שפתח ביוזמתו - **זאת הייתה מלכודת והוא הצליח ללכוד כמה עשרות ילדים ולשלחם אל מותם**

6146 - GURMAN LUCJAN - העד מתאר בכשרון מראות מגטו WARSZAWA - הוא מספר על סרט תעמולה גרמני שצולם בגטו המראה יהודים עשירים ושמונים זוללים במסעדה מפוארת ומתעללים בקבצנים יהודים הבאים לבקש נדבות - צלמו נשים צעירות יחד עם זקנים מתהוללים בבית מרחץ - העד יוצא לצד הארי בעזרת פולנים - עוברות עליו טלטלות רבות אך הוא שורד - לסיום הוא מספר שנשאר עצוב כל ימי חייו ואינו מסוגל לשמוח - הוא מצטער שעזב את משפחתו בגטו ויצא לצד הארי

6147 - SZENICER MATUSIAK ANNA - העדה מספרת ש- DR. TROJANOWSKI עזר לה, לבנה וליהודים רבים שאת שמותיהם היא מזכירה - **בין היתר הוא ביצע ניתוחים באף ובאבר המין**

6148 - WARM JERZY - העד מספר דברים ידועים משכבר על גטו WARSZAWA - **בסוף העדות מצורף שיר שתורגם על ידי רות שטרן**

6149 - CZYSZEWSKA WANDA - רשמים של צעירה פולניה שהתבוננה מקרוב על היהודים בעלי דרכון של HONDURAS ב- "HOTEL POLSKI"

6150 - יהודים חותמים שניצלו בידי פולנים - לא תורגם

6151 - BIALKOWSKI TADEUSZ & MARIA - בני הזוג הם פולנים שעזרו ליהודים אחדים והסתירו אותם בסכנת נפשות - העדות כוללת את סיפורם וגם עדויות של ניצולים על אמיתות הדברים

6152 - אין שום קשר לנושא השואה - לא תורגם

6153 - לא ראוי

6154 - פולנים מעידים על הצלת יהודים - לא תורגם

6155 - לא ניתן לפענח במקור

6156 - עדות שאינה נוגעת לשואה - תורגמה

6157 - ROSTKOWSKI JAN - העד מוסר מידע על שני בתי מלאכה מחתרתיים שיצרו רימונים ונשק ופעלו בעיר WARSZAWA - באחד מהם עבדו שלושה מהנדסים יהודים - חלק מהנשק נשלח לארגון הלוחם בגטו - באותו מקום גם הכינו מסמכי זהות מזויפים - במאי 1944 העובדים בבתי המלאכה נאסרו עקב הלשנה - הם הובאו ל- "PAWIAK" ואחרי חקירה הוצאו להורג -

6158 - SZELEGEJD EWA - העדה מבקשת לעבוד ב- Z.I.H. כדי להשלים שנתיים עבודה החסרות לה לקבלת פנסיה - היא מסתמכת על הצלת יהודים בשואה - מצורף המכתב של הניצולים

6159 - KOWALSKA HELENA - העדה היא פולניה המספרת על פעולתה בארגון לעזרת היהודים ועל קשריה עם הארגון הלוחם בגטו WARSZAWA - היא הוציאה לוחמים דרך תעלות הביוב לצד הארי - בעלה נפל במרד הגטו

6160 - עדות זניחה

6162-6161 - PAWLUK STANISLAW&IRENA - פולניה שעזרה ליהודים פונה ל- Z.I.H. ומבקשת עזרה חומרית - **בעדותה היא עושה חשבון עם שני יהודים המכחישים את יהדותם וגם שכחו אותה ואת עזרתה** - בעלה של העדה פעל תחת פיקודו של "BYSTRY" בהושיטו עזרה ליהודים - הוא גם נתן הצהרה לטובת העד - העד מוסר מידע מעניין הנוגע לפרשת "HOTEL POLSKI" - **פעם ראשונה אני שומע שהיעד המוצהר של הגרמנים בנוגע ליהודים בעלי נתינות זרה היה העברתם באוניה לשבדיה SWEDEN**

6163 - MALYCKI IGNACY - העד מוסר מידע על מספר משפחות יהודיות מ- PRZEMYSL

6164 - RYGIEL JAN - מספר עדויות הבאות לתמוך בבקשת הגמלה לנכות שנגרמה ל- JOZEF LEWIASZ בעת השואה

6165 - CZERSKA FRANCISZKA - העדה הייתה פעילה בקבוצת הסיוע ליהודים תחת פיקודו של "BYSTRY" HENRYK IWANSKI - כל התצהירים מאמתים את עדותה - היא החזיקה בביתה ילדה יהודיה ללא תמורה ולפי התאריכים הרשומים האם שנשארה בחיים לקחה אותה אליה כשהייתה כבר בת 20

6166 - POPOWSKI PAULA - העדה כותבת מאמריקה כדי להעיד על העזרה שהפולני RYLSKI הושיט לה ולאחיותיה בעת השואה

- 6167 - BAUMWALD MAX - עדויות של פולניה מצילה ואחד הניצולים הכותב מ- CANADA
- 6168 - KONTUREK EMILIA - עדות על עזרת פולנים
- 6169 - עדות זניחה
- 6170 - PALMOWSKA JANINA - מנהל ה- Z.I.H. פנה אל העדה למסור עדות על פעילותה היא מספרת על עזרתה ליהודים אחדים - **היא לא מבקשת מאומה**
- 6171 - עדות זניחה
- 6172 - STRUSINSKA VIKTORIA - אחת מחמשת הניצולים והפולנייה אצילת הנפש שהצילה אותם מספרות על דרכי ההצלה ועל הסכנה היום יומית לחייהן
- 6173 - HABERMAN EDZIA - מספר ניצולים פונים לועדי היהודים בכל מקום שיתנו סיוע לאיש שהציל אותם
- 6174 - ADAMSKA ALICJA - העדה היא פולניה שמספרת על חלקה בהצלת ילדים יהודים מגטו WARSZAWA - היא הייתה מוציאה אותם דרך בניין בית המשפט שצדו האחד היה בתוך הגטו והצד השני בצד הארי
- 6176 - LISOWSKI TEODOR&MARIA - העד מספר שעזר ליהודים - אין עדות יהודית תומכת באמיתות הדברים - הוא מבקש עזרה חומרית
- 6177 - FRIEDMAN ZYGMUNT - עדות של ניצולים לשבחם של מציליהם בעיר LWOW
- 6178 - CIEMIEGA STEFANIA&MIRON ALIZA - עדות פולניה על הצלת יהודים ועל הבטחת סכומי כסף שאותם יהודים הבטיחו לתת לה לאחר השחרור והם לא קיימו את הבטחתם - היא מזכירה את שמות היהודים שהצילה והיא חושבת שהם כפויי טובה ואינם עומדים בדבורם - המתרגמת היא אחת הניצולות והיא כותבת הקדמה קצרה ולא משכנעת
- 6179 - BINENSTOCK JOSEF - עדות נגד מפקד גסטאפו שפעל בגטו LODZ - העדות ניתנה כנראה לצורך עריכת משפט
- 6180 - עדות זניחה
- 6181 - FINK BRUNO - מי שהיה ילד קטן בעת השואה מספר בקצרה על אקציות ב- BORYSLAW
- 6182 - BERMAN HELENA - שתי עדויות של ניצולות המודות מעומק לב למציליהן
- 6183 - עדות זניחה - תורגמה
- 6184 - NIRENBERG NATAN - בעדות יש מכתבים הסובבים סביב ילדה קטנה שמשפחה פולנית טיפלה בה במסירות ואהבה משך שנים מבלי לבקש טובות הנאה
- 6185 - SZCZEPANSKA MARIA - עדות על עזרת פולנים - **מפוקפק** - תורגם
- 6186 - עדות זניחה
- 6187 - SEKIEWICZ MIECZYSLAW - פולני נלקח לזיהוי קברי המונים ביער בקרבת KONIN - העד היה אסיר ונלקח מבית הסוהר לבור ההריגה כדי לעזור באיסוף בגדי הנרצחים - הוא חושב שהנרצחים הם יהודי ZAGOROW - הפולני ראה מראות קשים בזמן הרצח והוא מתאר אותן

6188 - STUP BARBARA - עדות יהודים על עזרת פולנים

6189 - JABLONSKI EDWARD - העד הוא יהודי החי ב- AUSTRALIA והוא מבקש מפולני שהסתיר אותו שיתן עדות ראייה על רצח אביו ואחיו

6190 - KRUPINSKA ALEKSANDRA - מספר עדים מעידים שמשפחה פולנית הסתירה בביתה ילדה יהודיה משך יותר משנתיים

6191 - FUKSMAN JOSEF - האיש החי ב- NEW YORK הרכיב רשימה של 256 עיירות ערים וכפרים במחוז BARANOWICE בהם חיו יהודים - הוא יודע לספר שגרו בהם 83.560 יהודים בשנת 1941

6192 - LISIAK MOSZE - העד היה בגטו WLOCLAW ומספר שהיה עד לשתי רציחות שהתרחשו כמעט בו זמנית בתוך הגטו - העד מתאר את שראו עיניו - **ביום חם יהודי הוריד את מעילו ושכח על שרוולו את המגן דוד - הוא הסתובב בגטו בלעדיו ועל חטא זה נורה ונהרג - בשומעם יריות יהודים התחילו לרוץ - יהודי שגר ליד גדר הגטו נורה על חטא שהוא רץ ורוצה לברוח**

6193 - LEWIN DIONIZIA - העדה מספרת על עזרה ממושכת של גרמני ב- BIALYSTOK - הוא הנפיק לה תעודה מזויפת וסידר לה מקום עבודה - בחלק השני של העדות העדה מספרת על עזרתה בבריחת נוער פולני שרוכז במחנה ביולי 1944

6194 - JANOWER NATAN - העד מנסה בכל כוחו לשרוד והוא מצליח להיחלץ ממצבים חסרי סיכוי - לבסוף הוא מגיע לגרמניה לעבודה במסווה ארי

6195 - ROMAN WANT - העד מספר על הגטו ב- POSTAWY ומונה את שמות חברי ה- JUDENRAT ואנשי המשטרה - הוא מספר שאנשי היודנראט ואנשי המשטרה מנעו מיהודים לצאת מהגטו ולהצטרף לפרטיזנים מפחד נקמת הגרמנים - העד ואישתו הצטרפו לפרטיזנים ולחמו עד ליום השחרור

6196 - ZILBERWAJS ABRAM - העד מספר על גטו LUBLIN ובהמשך על מחנות בהם שהה

6197 - עדות זניחה

6198 - JOSEF KAPLAN - KAPLANSKI JOZEF - עדות מעניינת על יחסי יהודים-פולנים בשבי הגרמני - העד מספר שבמחנה BRANDENBURG השבויים היהודים והפולנים היו יחד - קצין גרמני נאם בפני השבויים ואמר שמותר לקחת מהיהודים את כל בגדיהם ונעליהם מלבד הלבוש התחתון - תוך זמן קצר מאד היהודים נשארו בלי בגדים ונעליים - העד מנצל הזדמנות ובורח מהשבי - מאותו זמן הוא נודד ממקום למקום עובד במקצועו כנפח או בעבודה אחרת, נוטש כאשר נדמה לו שסכנה אורבת - תמיד ידע לקלוע לכיוון הנכון - אומץ ותושייה, הרבה מזל - מעניין ומרתק

6199* - FEUERSTEIN EWA - נערה יהודיה מספרת קורותיה המפותלים - היא נותרה לבד מכל משפחתה ומסתדרת בכוחות עצמה ובעזרת ידידים פולנים

6200 - MOSZCZYNSKI WACLAW - העד הוא פולני שהיה מבריח מזון לתוך גטו WARSZAWA לפרנסתו - הוא הוציא מהגטו את בתו של יהודי מכר

6201 - SZTECHER FANIA - העדה מספרת על גטו WOLOMIN - העדה עבדה בבית יתומים בו היו 60 ילדים - עם חיסול הגטו ב- 2/3/1942 היא נמלטת אל ידידה פולניה המסכנת עצמה ומחלקת אתה את לחמה

6202 - DR . BERMAN ADOLF - העד הוא פעיל ידוע במחתרת הארגון היהודי הלוחם ונציגו בצד הארי של WARSZAWA - הוא מספר על פועלו של SMOLSKI סופר פולני שהושיט עזרה רבה

6203 - עדות נגד רוצח גרמני - לא תורגם

6204 - WISNIEWSKI STANISLAW - העד הוא פולני שמזכיר כמה מקרים של התעללות ביהודים

6205 - STIEF ROBERT - **עדותו של איש GESTAPO ששירת ב- RADOM** - הוא מוסר מידע רב על הצד הארגוני של שלטון הכיבוש בעיר - הוא מוסר את שמות מפקדי המדורים השונים בעיר - העדות ניתנה בפני שופט

6206 - GOLDBERG MARKUS - העד מתלונן על שוטר יהודי מגטו STRYJ שהיה מושחת ואכזר

6209 - עדות של פולניה נגד שני גרמנים ב- LWOW - לא תורגם

6210 - RATMAN JAKOB - עדות נגד אנשי S.S. שפעלו במחנה KAISERWALD ליד RIGA

6211 - STERLING BEREL - עדות נגד איש S.S. שפעל ב- STUTTHOF

6212 - GUTSTADT GENIA - עדות נגד WEIRICH קצין S.S. שפעל בגטו RADOM

6213 - DUCHENSKA RAJA - עדות נגד אנשי S.S. שפעלו במחנה KAISERWALD

6214 - EPSTEIN PINKUS - העד מספר על אנשי S.S. שפעלו ב- RADOM

6215 - MITTELMAN ADELA - העדה מספרת על העיירה ALKOSZ במחוז KRAKOW

6216 - ZAMSKA RAJZEL - העדה מספרת על העיירה PINCZEW

6217 - ADLER NATE - העד מספר על OSTROWIEC KIELECKI - העד מגיע ל- AUSCHWITZ

6218 - FOGEL BLUMA - העדה הסתתרה אצל איכר אוקראיני למרות נכותו ולמרות הסיכון לחייו העדה נקשרה אליו ונישאה לו

6219 - GRINBERG JEHOSZUA - העד הגיע ל- TREBLINKA והצליח לברוח בהסתתרו בקרון הרכבת שהובילה משם את בגדי הנרצחים - הוא מסתובב בסביבות WARSZAWA במסווה פולני

6220 - עדות זניחה

6221* - THEPPER FREDERYKA - עדות מרגשת של מי שהייתה ילדה בשואה - היא מתארת בכשרון את חיי גטו WARSZAWA - היא מספרת ברגישות רבה את הלך רוחה וחוויותיה - היא ניצלה בזכות משפחה פולניה - **עדות חשובה !!!**

6222 - ROSENBAUM JOSEF - עדות נגד מספר אנשי S.S. שפעלו במחנות באזור TARNOBREZEG

6223 - SALZBERG EFRAJM - עדות נגד מנהלים במחנה SKARZYSKO KAMIENNA

6224 - SALAMON HERMAN - העד מוסר שמות CAPOS ממחנה GUNSKIRCHEN

6225 - GINSBERG SZYMON - מכתב מרגש שהוא צוואה הנשלח ממחנה עבודה CZYSTYLOW באזור TARNOPOL דרך ידיד פולני נאמן - **תוכן המכתב הוא פרידה מהמשפחה בארץ ישראל ובקשה לדאוג לעתיד בתו הקטנה**

6226 - **TABAKMAN** - קבוצת ניצולים החיה בישראל כותבת מכתב ל- Z.I.H. בו היא מהללת משפחה פולניה שהצילה אותם בסכנם את חיי המשפחה - **הם החליטו להפריש ממשכורתם סכום שיאפשר לאישה הפולנייה האצילה לקבל הכנסה חודשית צנועה אך קבועה** - בעלה נפטר עקב התקפה של אנשי A. K. כאשר נודע להם על העזרה ליהודים

6227 - **מספר יהודים** מוסרים עדות על פולני שהיה שוטר פלילי ב- **WARSAWA** ועזר להרבה יהודים בהשגת תעודות זהות, דיור, הגנה מפני סחטנים ואזהרה מפני סכנות - הם מבקשים לציין את מעשיו הנעלים

6227 ? - **LUBETKIN CYWIA** העדה שהייתה במטה הלוחמים בגטו **WARSAWA** מוסרת עדות שאין בה תאריך אך היא מוקדמת מאד - היא מספרת את קורות הבונקר ברחוב **MILA 18** בו נמצא מטה הלוחמים בגטו **WARSAWA** - במקור היה זה בונקר שאורגן על ידי אנשי העולם התחתון והיו בו חשמל שפע של מזון, באר מים ואפילו מיטות בחדרים. אנשי העולם התחתון קבלו את הלוחמים בחמימות ובכבוד גדול - היו מקרים שהם הובילו את הלוחמים ליעדם מבלי להיתקל בגרמנים כי הם הכירו כל חור וכל מעבר גלוי או סודי - העדה נשלחה לבדוק אפשרות של מעבר דרך תעלות הביוב ולכן ניצלה בעת שהבונקר התגלה וכל חברי המטה התאבדו או מתו מהגז שהוחדר לבונקר

6228 - **KACZYNSKI HENRYK** - עדות על עזרת פולנים - תורגמה

6229 - **SKOCZYLAS MOSZE** - העד לחם בשורות הפרטיזנים באזור **PINCZOW** - היה גם במחנות : **PLASZOW, AUSCHWITZ, GLEWITZ** - עדות מאוחרת משנת 1965

6230 - **BARBARA BANDER** - פרטים על **BRODY**

6231 - **SAKOWICZ ARKADIUSZ** - פולני שעזר ליהודים בעיר **BRODY** מוסר מידע על קורות היהודים בעיר

6232 - **KOSMIDER JAN** - עדות של פולני המספר שגיסו הגר ב- **WARSAWA** הסתיר במרתף ביתו יהודיה בהריון - העד שכנע ידיד רופא שבבא העת הוא יעזור בלידה ואכן הוא עשה זאת ונולד תינוק חי

6233 - **GRZYWECZ JAKUB** - העד מספר על עיירות וכפרים בנפה המערבית של **WARSAWA** - העד מתאר עוני מרוד ומייאש

6234 - **GEBER JANINA** - פולניה מוסרת על הסתרת שתי משפחות יהודיות ב- **WARSAWA**

6235* - **GARZYNSKI CZESLAW** - פולני אסיר **AUSCHWITZ** מספר על טרנספורט של ילדים שהגיעו למחנה במחצית השניה של שנת 1944 ולא נשלחו לתאי הגז - הוא גם מעיד על עזרה ליהודים

6236 - **SLIWICZYNSKI JERZY - PERKIEL FRANK&ELLA** - שני ניצולים והפולני שהציל אותם מוסרים יחד את עדותם -

6237 - **BEKMAN JERZY & ANTONINA** - זוג שהסתתר אצל פולניה ב- **WARSAWA** מעיד שבדירתה הקטנה הסתתרו 10 יהודים - היא לא ביקשה שום תמורה

6238 - **KNECHT C.** - בתו של העד נרצחה על ידי הגרמנים עקב הלשנת פולני והוא מבקש לנקום את מותה ולשפוט את המלשין - עדותה של **WLODARSKA JANINA** בת למשפחה שהסתירה את אישתו ובתו של העד - אביה נורה באשמה שהסתיר יהודים

6238 - **DR. SCHOENGUT** - העד היה אסיר במחנה **PUSTKOW** ולאחר חיסול המחנה היהודי ב- 16/9/1942 הובאו אסירים פולנים והעד שימש כרופא המחנה הפולני - **העד יודע לספר דברים מעניינים על יתר המחנות בהם שהה : AUSCHWITZ, BLECHHAMER, GLEWITZ** -

6239 - SZAPIRO ELZBIETA - העדה הייתה נשואה ליהודי ב- WARSZAWA - הוא לא נכנס לגטו והיא מצאה בשבילו מסתור - היא מספרת על העזרה שהגישה לבני משפחת בעלה ולמכרים אחרים

6240 - STAWINSKA STANISLAWA - עדות מורכבת מהצהרות ניצולים וסיפור המצילה הפולנייה

6241 - ROMANSKI TADEUSZ - בעבר היה שמו GROSBARD DAWID - יהודי שהתנצר מוסר עדות מאוחרת (1966) על חייו עם משפחתו בגטו WARSZAWA - משפחתו הקרובה נלקחת ל- TREBLINKA - **הוא יוצא לצד הארי וניצל - מתחתן עם האישה אצלה הסתתר ולפי דרישת המשפחה, מתנצר**

6242 - SOBELMAN JAKOB & 9 ניצולים נוספים חותמים על מכתב ל- Z.I.H. בו הם מספרים על משפחה פולנית, שכניהם בכפר WRZOSY שבנו מקלט למענם ופרנסו אותם למרות שלהם עצמם היו 9 ילדים - **הם יסדו קרן שתבטיח פנסיה קבועה לאישה הזקנה כי בעלה נרצח במכות עקב הסתרת היהודים**

6244 - MIKUSZOWA MARIA - העדה היא פולניה והיא מספרת שבביתם הדל כשהייתה בת 15 הוריה החזיקו ילדה יהודיה קטנה ועיקר הטיפול בה נפל עליה - הילדה באה באופן זמני אך נשארה במשפחה מספר שנים

6245 - CIESIELSKA ROMUALDA - עדותה של פולניה שהגישה עזרה רבה למספר יהודים - עקב הלשנה העדה ובעלה נעצרו - היא נשלחה למחנה OSWIECIM והוא נשלח ל- MAUTHAUSEN שם נרצח - העדות נתמכת בעדויות ניצולים

6246 - FINK WANDA&SZCZESNIAK HELENA - יהודיה שניצלה ופולניה שהצילה מוסרות יחד עדות

6247 - NOWINSKI ROBERT - עדות לא ראויה

6248 - WROBLEWSKI J. - מכתב של יהודי, קומוניסט ותיק מ- RADZYN, מיועד לחברים - זיכרון חוויות מ- RADZYN ו- MEDZYRDZEC

6249 - SWIERCZYNSKA KRYSZYNA & MAREK PAWEL-LEW - העדה מספרת שמנהל בית ספר ב- WARSZAWA PROF.LANGIEWICZ נתן מסתור בתחום בית הספר ל- 8 יהודים - ניצול נוסף מוסר עדותו - **המצילים קבלו אות חסידי העולם**

6250 - SYGNOWSKI JAN - עדות פולני על עזרה ליהודים

6251 - DR. LAJBACH MAURZYCY - מסכת חיים בצד הארי של WARSZAWA

6252* - RAPAPORT EWA - EZUS - עדות של אישה ישראלית שמספרת על אימוצה בידי משפחה פולנית בהיותה ילדה בת 7 - המשפחה אמרה לה שבתום המלחמה אם יופיעו קרובי משפחה ויחפשו אותה והיא תרצה לחזור אליהם מה טוב ואם לא הם מאמצים אותה

6253 - MARCINKOWSKA - KOTT ZOFIA - העדה מספרת על LWOW ועל מחנה JANOWSKI

6254 - GESZYCHTER MARIA - יהודיה מוסרת על עזרת פולנים להסתרת המשפחה

6255 - POTRZEBOWSKI JAN - העד מספר שהיה שוער בית ברחוב SNIADDECZKA ויהודים שהצליחו לברוח מגטו WARSZAWA קבלו מסתור בפינות שונות של הבית

6256 - RUBEL ADOLF&ELLA - אב ובתו מעידים לטובת האישה האצילה הפולנייה שהצילה אותם

6257 - FRIEDMAN ABRAM - עדות כתובה בצורה טלגרפית בקיצור נמרץ

6258 - לא ניתן לפענח במקור

6259* - CHAZAN LEJBL&CHANA - אח ובעיקר האחות שהם בן 10 ובת 7 מוסרים עדות

6260 - WIENIARZ IGNACY - העד מספר שהוא ועוד שנים עסקו בשנת 1942/3 בהתכת תכשיטים ודברי ערך מזהב ויציקתם לתבניות מלבניות- הלבנים אוחסנו במקום שמור יחד עם דברי הערך ששימשו כחומר גלם - המקום בו עסקו בעבודה זאת נמצא ליד LUBLIN - מדי חודש היו שוקלים ומסמנים את משקל כל לבנה ולבנה ושולחים אותן ל - BERLIN - באותו מקום ריכזו גם את כל סוגי שטרות הכסף מאירופה הכבושה בנוסף לדולרים - העד מספר שלצורך מיון וסידור הכספים הובאו עובדי בנק יהודים מצ'כיה - גורלם היה נחרץ להשמדה כי אין משאירים עדים למעשים כאלה אך העד מצליח לברוח - עדות חשובה יחידה במינה !!!

6262+

6263 - ING. BALDINGER MICHAL - העד היה במחנה שבויים פולני ב- WAMOSZMIKOLA הונגריה ומוסר עדות תמציתית ביותר

6264* - MAJEROWICZ HERSZLIK - עדות מקוטעת המספרת על אם יהודיה שמסרה את ילדתה לאמוץ למשפחה פולניה ב- CZESTOCHOWA ובתמורה היא מוסרת להם את רכושה

6265 - בלתי קריא במקור - Z.I.H.

6266 - עדות חסרה במקור - Z.I.H.

6267 - SZTAJN RYWKA - העדה מספרת על עזרה שקבלה מפולניה ב- AUSCHWITZ

6268 -

6269 - לעדות אין קשר לשואה - לא תורגם

6270 - BEDNARCZYK STANISLAWA - לא ראוי

6271 - NOWAK JOZEF - שני כמרים מספרים שבמנזר הקפוצינים ב- OLESK הקימו גרמנים מחנה עבודה - ב- 22/6/1943 נרצחו 500 אסירי המחנה על גבעה בסביבת המנזר

6272 - LITWINOWICZ JAROSLAW - העד הוא פולני שהיה מנהל חברת יצוא בעיר WARSZAWA - במסגרת עבודתו היו לו קשרים עם חברות בבעלות יהודית לפני המלחמה והוא ממשיך את הקשרים אתם ועוזר ככל יכולתו בעת השואה

6273 - NOWACKI BOGUMIL - העד מספר על הרווחים הגדולים שהפיקו פולנים, אוקראינים וגרמנים מקרבתם ל- MALKINIA ו- TREBLINKA - העד מזכיר מאמר בעיתון שהתייחס להתפתחות מרשימה של בניה פרטית באזור MALKINIA - לפי דעת העד זו היא תוצאת הגזל מיהודים

6274 - SENDLER IRENA - העדה ואנשים נוספים מספרים בשבחה של IRENA SCHULZ עובדת סוציאלית מ- WARSZAWA שעזרה להציל יהודים רבים במסגרת מאורגנת ובאופן פרטי

6275 - NADOLNY JERZY- העד מספר ששמר על ספריה בת עשרות אלפים ספרי JUDAICA אך הם נשרפו במרד הפולני ב- WARSZAWA

6276 - ROZENBAUM JOSEF - העד מספר על שהותו בשלושה מחנות באזור TARNOBREZG :HUTA KOMOROWSKA - BESZATKA - DEMBA - הוא מוסר מידע על

פשעי המנהלים הגרמנים - **בין היתר הוא מספר על אחד האסירים שהופשט עירום והושב על קן של נמלים מלווה באיסור לזוז ולהתגרד** - האיש התעלף ובסופו של יום העינויים מת

6276 - **KRUPA STANISLAW** - העד הוא פולני מ- SLOMNIKY המספר את קורות היהודים בעיר - ואת שלב החיסול הסופי - העד מספר על גורל היהודים בנפת MIECHOW

6278 - עדות בנוגע לעזרת פולנים - לא תורגמה

6279 - **WROBEL AGNIESZKA** - העדה היא פולניה שעזרה למספר יהודים - היא אינה מבקשת דבר - היא מציינת בסיפוק שהאנשים להם נתנה עזרה שרדו

6280 - לא ראוי

6281 - **NIEWIADOMSKI LEOPOLD** - העדויות הן של שני ניצולים המשבחים את הזוג הפולני NIEWIADOMSKI על עזרתם ועל הצלת חייהם - הם מספרים על עצמם ועל יהודים נוספים שזכו לעזרה - **הפולנים הוכרזו כחסידי אומות העולם**

6282 - **JANUSZEWSKI JERZY** - העד השתתף במרד גטו WARSZAWA ואחרי כן הצטרף ב- 1944 ב- LUBLIN לצבא פולין שלחם נגד הגרמנים - לציון 20 שנה למרד הוא קבל מטעם מדינת פולין עיטור "אביר תקומת פולין"

6283 - **JANOWSKA LUBA & MICKIEWICZ WLADYSLAW** - שני מכתבים, של המציל והניצולה מוסרים שמשפחה יהודית שהסתתרה בכפר JODY BRASLAWSKA התגלתה על ידי הגרמנים והם **שרפו את היהודים והפולנים גם יחד חוץ משניהם שהצליחו לברוח ליער**

6284 - בלתי קריא במקור - Z.I.H.

6285 - בלתי קריא במקור - Z.I.H.

6286 - **OSTROWSKA JANINA** - אישה פולניה פשוטה מ- WARSZAWA מספרת בגלוי לב על הצלה ועזרה ליהודים – בתחילה היא עזרה בעד תשלום אך בהמשך היא מגייסת כוחותיה לא על מנת לקבל פרס

6287 - **SZUST MICHAL** - פולני שעזר לעשרות יהודים מ- BRODY להציל חייהם מוסר עדות

6288* - **FRIES WANDA** - **LEWKOWICZ ZOFIA** - שתי אחיות יהודיות כותבות מכתב חם על עזרת אישה פולניה

6289 - **SILKES GENIA** - העדה מספרת על מטבחים לילדים המאורגנים ליד בתי הספר בגטו WARSZAWA

6290 - **LAUFER MARIA** - נערה צעירה מ- SAMBOR יחד עם אביה נאבקים על חייהם ועוברים תלאות רבות - זוג פולני קשיש מסכנים חייהם ועוזרים להם - גם לאחר ששחררו הם מתגוררים אצל אותו זוג פולנים - הם זקוקים לעזרה להם ולמציליהם - **תמונה עצובה אך מהימנה של השנים הראשונות לאחר השחרור**

6291 - **LASSAK MARGARETA** - העדה היא יהודיה נשואה לגרמני – הבעל לא עזב אותה למרות הלחצים - בין הילדים שלה הייתה בתה הגדולה מנישואיה ליהודי ואותה לקחו ממנה

6292 - **NOWICKI BOLESRAW** - העד הוא פולני העושה סקירה של תולדות היהודים ב- BIALYSTOK - הוא מספר על דמויות מיוחדות של יהודים בעיר - **הוא מספר על שרפת היהודים בעיירה SZCZUCZYN ועל חיסול היהודים במחוז BIALYSTOK**

6293 - **BROLL LUISE** - העדה היא יהודיה שהתחתנה עם גרמני ב- 1927 והם חיו ב- ZABRZE - הנאצים התנכלו לבעלה שיעזוב אותה אך בלי הצלחה - ב- 1944 בעלה ובנה הוכנסו למחנה ריכוז ממנו ברחו

6294 - **NANZIG KATE** - העדה היא יהודיה הנשואה לגרמני המספרת על התנכלויות לה ולבעלה ב- **ZABRZE**

6295 - **HAHN HEDWIG** - העדה היא אישה יהודיה הנשואה לגרמני - למרות הלחצים מצד ה- **GESTAPO** להתגרש ממנה הוא לא נטש אותה - בפברואר 1945 נשלח למחנה ריכוז ועקבותיו אבדו

6297 - **ING. CYWINSKI FELIKS** - העד מספר על מחנה עבודה יהודי שפעל בתוך גטו **WARSAWA** החרב ועסק בפינוי ההריסות - **במרד הפולני בקיץ 1944 שוחרר מחנה זה וחלק מהאסירים השתתף בקרבות**

6298 - זהו פרטיכל של ועדה הממונה על אתרי הכחדה - מחנה **TRZEMSA - CZECHOWICE** - הועדה חקרה רצח אסירים יהודים במחנה שהתבצע בעת נסיגת הגרמנים

6299 - **RODAL NATAN** - העד הוא יהודי השר שיר הלל לאישה פולניה שהלכה כבר לעולמה - היא הסתירה בביתה 7 נפשות לאחר שהוציאה אותם מגטו **CZESTOCHOWA** - **הוא מספר על חייה ועל תעוזתה הגדולה ללא חשבון וללא גבול**

6300 - עדות זניחה

6301 - **NAGAJEWSKA JOCHEWED** - העדה זיהתה רוצח יהודים מהעיר **KRASNE** ומבקשת עדים נוספים היכולים להעיד על מעשיו

6302 - **SENIOR JOZEFA** - העדה היא אישה ארית נשואה ליהודי - בעת השואה היא מצילה יהודים בלי חשבון - לעת זקנה היא מבקשת תמיכה

6303-6304 - עדויות זניחות

6305 - **JURANDOT JERZY** - חיזוק נוסף ומשמעותי לעדות מס' 6311

6306 - **BRONOWSKI ALEKSANDER** - עדות על עזרת פולנים

6307 - **TYMOFCZUK STANISLAW** - פולני מהעיר **LWOW** מסתיר בביתו 5 יהודים עד יום השחרור - הוא סיכן את חייו לא על מנת לקבל פרס

6308 - **MAREK PAWEL LEW** - העד מספר על הצלתו והצלת אישתו בידי הפולני **KONRAD SWIERCZYNSKI** - הוא הציל יהודים נוספים ושכנע פולנים נוספים להגיש עזרה - בדקתי ומצאתי שהוא **רשום באנציקלופדיה כחסיד אומות העולם - יוסלה**

6309 - עדות זניחה

6310 - עדות זניחה

6311 - **JURANDOT JERZY - LIPINSKA HELENA** - יהודים שעבדו יחד עם פולני בתיאטרון בוורשה מודים לו על פעולות שעשה להצלתם בעת השואה

6312 - **TOKARZ MARIA** - עדות של פולניה מבוגרת על נסיבות רצח בעלה בעוון הסתרת יהודים - **היא הוכרה כחסידת אומות העולם**

6313 - **SENDLEROWA IRENA** - העדה הייתה פעילה מאד ב- **ZEGOTA** ארגון העזרה ליהודים - **היא נאסרה, יושבה ב- PAWIAK ונידונה למות** - בעזרת הארגון היא הוצאה מבית הסוהר וחיה במחתרת אך גם בתנאים אלה המשיכה בפעולתה - העדה מוסרת רשימת שמות מפורטת של אנשים וכתובותיהם אשר עזרו לה בפעולתה

6315 - עזרת פולנים - לא תורגם

- 6316 - ZYZNIEWKA STANISLAWA - פולניה במצוקה כלכלית ובריאותית טוענת שעזרה ליהודים ומבקשת עזרה - מפוקפק!
- 6317 - MALISZEWSKI BOLESŁAW - משפחתו של העד הצילה יהודיה בכפר כשהעד היה צעיר מאד - כעת הוא בעל משפחה בוורשה ועובד כמבקר כרטיסים בחשמלית - הוא מבקש את תמיכת ה-Z.I.H. שלא יפטרו אותו וישבצו אותו לעבודה בקו החשמליות החדש
- 6318 - GRABOWSKI ALFONS-WIESENBERG M. - לפנינו שתי עדויות: אחת של יהודיה ניצולה הכותבת מניו יורק ומודה לפולני שהציל אותה ואת בתה - עדות שניה היא של הפולני שעזר בהצלתה - בסוף העדות יש סיפור מעשה על יהודי שמוצאו מ-LWOW בשם MICHAL שהתחזה לאיש S.S. והיה מעביר יהודים עשירים להונגריה - סופו שהתגלה ונהרג
- 6319 - KOMAR WITOLD - פולני שהסתיר יהודים פונה לעזרת ה-Z.I.H.
- 6321 - HANKE HELENA - העדה מספרת על מצב היהודים ב-BYTOM לפני המלחמה - ב-1941 הוציאו את היהודים מהעיר - נשאר רק זוגות מעורבים
- 6323 - KISIEL STANISLAW - יהודים בעלי נתינות פולנית מגורשים מגרמניה - ספטמבר 1938
- 6324 - NOWINSKI STEFAN - העד הוא גנן מסביבות WARSZAWA המספר על הצלתו והצלת משפחתו על חלקו בהזנת גטו וורשה על ידי אספקת ירקות - עדויות של פולנים שעזרו לו בתקופת השואה
- 6326 - KISIEL STANISLAW - פולני מ-WOWELNO ליד GLIWICE מספר על הכביש המהיר GLIWICE-BERLIN שבבנייתו העבירו יהודים
- 6326 - LICHTER MAJER & TAUBA - זוג מישראל שולח עדות ל-Z.I.H. - הם מוסרים מידע על גטו LWOW ומשבחים את STANYSŁAW TYMOFCZUK פולני צעיר שהסתיר בביתו 6 יהודים והתחלק אתם בפת לחמו
- 6327 - KUCINSKA REGINA - מכתב בו העדה משבחת ומודה לפולני על הצלתה
- 6328 - עזרת פולנים - לא תורגם
- 6329 - LEON KANEL – PUSZET LEONA - עדויות של ניצולים החיים בישראל ועדות של מצילים הפולני - אינו מבקש דבר מלבד הכרה במעשיו
- 6330 - SROKA KAZIMIERZ - זוג פולני מגדל ילדה יהודיה עד היותה בוגרת - היא בת של ידידים שנספו
- 6331 - LANCBURG BRONISLAWA - העדה קפצה מרכבת המובילה יהודים לטרבלינקה והיא נעזרת על ידי פולנים
- 6332 - GRYNBLAT JAN - העד מספר בשבחם של איכרים בכפרים של אזור ZELECHOW מחוז LUBLIN
- 6334 - HIRSZHAUT I. - העד היה אסיר ב-PAWIAK והוא מתאר את פועלם של ששה יהודים שעבדו בבית המרחץ של הכלא - הם ארגנו את התקשורת המחתרנית בין אסירים ממחלקות שונות שהיו באים לבית המרחץ פעם בשבוע - הם שימשו כעין מרכז דואר - בסוף העדות יש חלק המוקדש למחנה האסירים היהודים שנמצא ברחוב GESIA הסמוך הנמצא בשטח הגטו החרב
- 6336 - PAWLOWSKI ALEKSANDER - בעדות יש אישור של ה-Z.I.H. על עזרה ליהודים

6338 - לא ראוי

6339 - [KRAKIEWICZ JANINA](#) - אישה פולניה מגוללת סיפור הצלה של נער ונערה צעירים והסתרתם עד לשחרור - **בעדות באים לידי ביטוי גילויי ההתנהגות המבישה של רוב הפולנים כלפי היהודים**

6340 - [KUCZKOWSKA ISABELLA](#) - עדויות על פעולותיה של העדה בהצלת יהודים - העדה שיתפה פעולה עם [IRENA SENDLER](#)

6341 - [RUBINSTEIN CHAJA](#) - העדה יחד עם עדים נוספים מוסרים עדות נוטריונית המשבחת עזרתו של פולני בהצלתם

6342 - [SZULBERG A.](#) - העד מספר על "מצעד המות" שיצא ממחנה [BLECHHAMMER](#)

6343 - [STEINER MINA](#) - העדה מספרת קורות משפחתה בגטו [TARNOW](#)

6344 - [AMSTER AWNER](#) - מכתב מיועד ל- [BERL MARK](#) בפולין - העד כותב משבדיה ומספר באופן כללי את קורותיו בעת השואה

6346 - [ZIELONA D.](#) - העדה מספרת קורותיה בגטאות ומחנות שונים

6347 - עדות על עזרת פולנים - לא תורגם

6348 - [JAKUBOWICZ MACIEJ](#) ובני ביתו - כל אחד מארבעת בני הבית מוסרים עדות על מספר אנשים פשוטים ועניים שהושיטו עזרה ללא חשבון וללא תמורה - בזכותם ניצלו הם ויהודים נוספים

6349 - בלתי קריא

6350 - [KOZRARSKA WACLAWA](#) - מכתב של פולניה זקנה הפונה ל- [Z.I.H.](#) לקבל עזרה - היא החזיקה בביתה שתי יהודיות מ- [LWOW](#) משך כמעט שלוש שנים וטיפלה בהן - הן שרדו, עלו לישראל והן נותנות עדות התומכת בעדות הפולנייה - **הן מהללות את מעשיה ואת אופייה הלבבי והמסור**

6351 - [TWARDOWSKA BRONISLAWA](#) - שוערת בית פשוטה ב- [WARSZAWA](#) מסתירה בביתה שלושה זוגות יהודים שנצלו

6352 - [PODGOJNY MIECZYSLAW](#) - המציל הפולני והניצול היהודי מוסרים עדות

6353 - עדות על עזרת פולנים - לא תורגם

6354 - [GRAFF PIOTR](#) - העד הוא פולני המספר על רצח כמה מאות יהודים ב- [OSTROW MAZOWIECK](#) ב- 10/11/1939 - לפי סברתו הרצח ההמוני המוקדם ביותר

6355 - עדות זניחה

6356 - עדות זניחה

6357 - [GOTLIB IGNACY](#) - העדות מספרת על עזרת פולניה ויהודי מאשר את אמיתות הדברים

6362 - [CHARASZ HENRYK](#) - העד מספר על מחנה [JAKTOROW](#)

6363 - JAGODZINSKI MARIAN - שמו היהודי היה CWAJBAUM MAK - העד מספר על הצטרפותו למפלגה הסוציאליסטית שפעלה במחתרת בגטו WARSZAWA - הוא יצא לצד הארי והקשר עם חבריו נותק

6364 - IWANSKA MARIA - "CELINA" - העדה היא אישתו של WACLAW IWANSKI שנפל בעת הקרבות בגטו WARSZAWA - הוא היה בפלוגתו של סרן BYSTRI שהיה אביו - היא מבקשת אישור שהעבירה נשק, ותרופות לארגון הלוחם ועזרה לילדים יהודים

6366 - CHORNEK BEREK - מכתב תודה של ניצול יהודי אל מציליו בצירוף סכום כסף

6367 - WIEWIOROWSKA ZOFIA - עדות על תפקידה של "אכסניית לילה" בהצלת נשים יהודיות - האכסניה הייתה ממוקמת 200 מ. משער הגטו ב- WARSZAWA - המוסד הזה שיכן בתוכו קבוצות זקנות, זונות בלות ונשים בלתי שפויות, אך גם סוג אחר של נשים - הסוג הראשון הרחיק מהמקום את הגרמנים ואת המשטרה וזה היה יתרון גדול - עדות מעניינת !!!

6368 - F.Y. WAJZER - העד כותב למנהל ה- Z.I.H. על נסיבות הצלתו בידי פולנים ומבקש סיועו בהושטת עזרה חומרית לאותם אנשים אצילי נפש שסיכנו נפשם - יחד אתו היו מספר יהודים נוספים - הוא מגולל את ספורו שהתרחש בשנים 1943-4 באזור LWOW

6369 - SZYMANSKA KLARA - BIEN ANNA - שתי יהודיות אם ובת, מוסרות הצהרה על עזרת פולני בהצלת חייהן וחיי מספר יהודים נוספים - שמו של האיש חוזר בלי הרף בהצהרה - **הוא נאסר ושוחרר אחרי חודשיים אך מיוזמתו הוא מחדש את הקשר וממשיך לדאוג לשתי הנשים שהיו בחסותו**

6370 - עדות על עזרת פולנים - לא תורגם

6371-6372 - עדויות זניחות - לא תורגם

6373 - עדות על עזרת פולנים - לא תורגם

6376 - עדות על עזרת פולנים - לא תורגם

6377 - עדות על עזרת פולנים - לא תורגם

6380 - PIOROWICZ MICHEL - העד הוא יהודי המספר על ידידו הפולני שהציל אותו ועזר ליהודים נוספים

6381 - עדות על עזרת פולנים - לא תורגם

6382 - WATASK TUWJA - WATASK GENIA - MUSIALOWICZ MARIA - אישה פולניה ושני ילדים יהודים שהצילה, שהם כבר אנשים מבוגרים הכותבים מישראל מוסרים יחד עדות

6383 - GORZELINSKI ELA - העדה מספרת שיצאה מהעיר SIEDLCE עם קבוצת יהודים לעבוד בחווה - כאשר נודע ליהודים שהגסטאפו מגיעה הסתלקו ליער ושם הסתפחו לקבוצת פרטיזנים שפעלו ביערות LUKOW - בעדות יש רשימה ארוכה של יהודים שלא שרדו ביום השחרור מתוך הקבוצה שהייתה ביער

6385-6386 - עדות על עזרת פולנים - לא תורגם

6387 - MODZELEWSKI WACLAW - העד הסתיר יהודים בביתו - ניצולה מאשרת

6388 - GOLEBIOWSKI WIKTOR - עדות של פולני מציל ועדויות ניצולים המאמתים אותה

6389 - CICHOSZARSKA WANDA - תיאור מסוגן כמעט ספרותי על שתי אחיות KLAUSNER מ- NOWY-SACZ הנמלטות על נפשן בעת חיסול הגטו - הן מקבלות חסות ומסתור אצל יערן ומשפחתו

6390 - HOCHBOJM JADZIA - העדה התגלגלה מ- WARSZAWA ל- NOWOGRUDEK וערב חיסול הגטו היא ובנה הקטן יצאו לצד הארי - היא מצטרפת אל הפרטיזנים יחד עם בנה

6391 - ZASLAWSKI MULEK - העד מספר על העיירה PASTOW - הוא יחד עם אחרים מצטרפים ליחידה פרטיזנית ב- 1942 - הוא מספר על הפעולות בהן השתתף - הוא יצא בשלום מהמצור שהטילו הגרמנים על הפרטיזנים והמשיך להלחם עד לשחרור

BARKAN CHAIM-6392 - יהודי מ - PASTOW מספר על חיסול העיירה ועל נדודיו הרבים ביערות הסביבה - הוא מרכז בסיס הצטיידות לפרטיזנים שהוא בו זמנית מחנה משפחות

6393 - HAMBURG SZYJE - העד מספר על פולני שעזר למשפחתו להינצל וגם היה ספק נשק שהועבר בעזרת אחותו לתוך גטו WARSZAWA

6394-6395 - עדויות זניחות - לא תורגמו

6396 - HOJDIS JAN - עדות נתמכת על ידי ניצולים אחדים שהעד נתן להם מחסה בביתו ואצל ידידיו

SOBIBOR -SZYMELA ARON-6397 פרטים על המחנה ועל המרד ב-

6397 - GOLDMAN MAURICY - העד היה עסקן ציבורי לפני המלחמה - הוא מספר על גטו LODZ

6398 - KRASZEWSKI FRANCISZEK (GORAL) - שנה אחרי המרד הפולני ב WARSZAWA - מספרים את שבחו של "GORAL" איש המחתרת שהיה המארגן הראשון של גדודי A.L.

6400 - NIEWIADOMSKI TEODOR - פולני שעבד במחלקת הניקיון של עיריית WARSZAWA מספר על עבודת המחתרת שהתבצעה בעזרת משאיות הזבל ואפשרויות הגישה למקומות שונים וגם לתוך הגטו - **בין היתר הבריחו מזון ונשק לתוך הגטו והבריחו יהודים אל מחוץ לגטו**

6401 - AJZENHANDLER ALOJS - **העד היה אסיר במחנה עבודה ברחוב GESIA - WARSZAWA הוא מספר שלמחנה זה הגיעו אסירים לא יהודים כבר בחודש מאי 1943 - אסירים יהודים התחילו להגיע בסוף אוגוסט והוא עצמו הגיע למחנה באוקטובר 1943 - הוא מוסר מידע רב על סדרי המחנה ועל מנהל הגרמנים - מצורפת לעדות רשימת שמות של אסירים שהיו במחנה יחד עם העד**

6402 - SANDLER SAMUEL - העד מספר שאחרי חיסול גטו LODZ באוגוסט 1944 נשאר בשטח הגטו שתי קבוצות יהודים, קבוצת החייטים וקבוצת הניקיון שאספה את רכוש היהודים ומיינה אותו - העד מספר שהוכן בונקר בו הסתתרו חברי קבוצה מחתרתית ורוב היהודים האלה נותרו בחיים

6403-6404 - עדויות זניחות - לא תורגמו

6405 - JANKIEWICZ JAN - העד הוא פולני המספר את שראו עיניו בנוגע למה שקורה ליהודים במחנה עבודה ליד POZNAN לשם הובאו גם יהודים מעיירות הסביבה - הוא שוב פגש יהודים במחנה GROSS ROZEN ומספר על היחס האכזרי אליהם

6406 - NIEDZIOLKA KATARZYNA - העדה היא פולניה המספרת שהסתירה יהודים בעת השואה אך לא מציינת את מקום ההתרחשות - סיפור המעשה נשמע אמין, העדה לא מבקשת מאומה

6407 - HALBER IZAAK - העד מספר את קורות משפחתו בגטו SIEDLCE - בעזרת פולנים 3 אחים ניצלו

6408 - PRACKA OTILIA - עדות שנתמכת בידי אחד הניצולים המספר על פולניה שהסתירה בביתה מספר משפחות יהודיות

6409 - ZELAZO NOJECH - העד מתאר את תחילת ההתארגנות של יהודים ב- WARSZAWA שהתרחש כאשר עדיין התנהלו קרבות לשחרור העיר - הפגישה הראשונה של יהודים התקיימה ב- PRAGA תוך הפצצה כבדה ב- 24/9/1944 - העד היה בין אלה שנבחרו לועד היהודי הזמני שתפקידו היה להשיג דירות, מזון וביגוד ולסייע בחיפוש קרובים - ראוי לציון מיוחד שהועד הזמני חשב שמתפקידו לטפל בילדים הנמצאים במנזרים ואצל משפחות פולניות - העד מוסר שהועד ההיסטורי התחיל פעולתו ב- LUBLIN בהנהלת DR. FRIDMAN - בהמשך העד מוסר מספר נתונים מספריים על היהודים בוורשה ובעיירות הסביבה בשנת 1945 עדות חשובה מכלי ראשון! אותו עד עושה סקירה היסטורית של העיירה LUKOW ומספר את תולדות היהודים בהרחבה עד פרוץ המלחמה - העד מספר את קורות היהודים בעיירה עד חיסולה הסופי אך דומה שהוא עצמו לא היה שם - באותה עדות הוא רושם דברים במלאות 20 שנה לאקציה הגדולה בגטו WARSZAWA המכונה "דוד" שהתחילה ב- 6/9/1942 ובמהלכה נשלחו 600000 יהודים

6410 - לעדות אין קשר לשואה - לא תורגם

6413 - DR. SWITAL STANISLAW - עדות קצרה המספרת על מעשיו של רופא פולני שנתן מחסה ל- 7 לוחמים יהודים מה - Z.O.B. שהשתתפו בלחימה במרד הפולני של WARSZAWA - הוא הסתיר אותם בבית החולים בו עבד - בין יהודים אלה היו יצחק צוקרמן - ANTEK וצביה לובטקין

6416 - עדות זניחה - לא תורגם

6417 - WIPLOSZ JAKUB - הצהרות יהודי המנקות פולני ממוצא גרמני מחשדות של שתוף פעולה עם הגרמנים ומעלות על נס את יחסו ליהודים ועזרתו

6418 - פסילה סופית

6419 - KATZ FELA - עדות חשובה הנוגעת להתארגנות המחותרת ב- SOSNOWIEC - בקיץ 1942 הגיע לגטו מרדכי אנילביץ כדי לכוון את אנשי התנועה להתנגדות - ה- JUDENRAT קרא ליהודים לגלות את אנשי המחותרת ולמסור אותם כי הם מסכנים את שלום הצבור - CWY LIPEK אחד ממנהיגי תנועת "השומר הצעיר" הוצא להורג בתליה

6420 - BARSZCZEWSKI ROMAN - מהגר יהודי בצרפת, קומוניסט מתאר את חייו בצרפת ומספר על עבודת מחותרת-הוא מגיע ל- AUSCHWITZ ומקבל סיוע בלתי צפוי מצד מחותרת הקיימת במחנה - הסיוע בא לידי ביטוי בקערת מרק נוספת ועידוד

6421 - BRAUN HENRYK - העד חי בזהות שאולה בזמן השואה וגם אחריה - היה במספר מחנות ושרד

6422 - UNGER MATYLDA - העדה מספרת קורותיה במספר מחנות - בדרך ל- AUSCHWITZ היא קופצת מהקרן מגיעה ל- WARSZAWA ומסתתרת בצד הארי יחד עם דודתה

6423 - עדות זניחה - לא תורגם

6424 - DR. NOSKOWICZ TADEUSZ - העד מספר על חודשים אחרונים לפני השחרור במסתור ובמחנה בגטו LODZ

6425 - בלתי קריא במקור - Z.I.H.

6426 - MGR.MENDELSON ALYCJA - העדה מספרת על ההתרחשויות בגטו WARSZAWA בעת האקציה הגדולה של קיץ 1942 - לאחר גמר האקציה היא יוצאת מהגטו לצד הארי

6427 - GOLDBERG KADISZ - העד מספר על גטו PRUSZANY - **לעד יש דעה חיובית על**
ה- JUDENRAT - לפי דעתו הם פעלו לטובת יהודי הגטו - העד מספר על שני VOLKS-
DEUTSCHE שעזרו ליהודים - אחד מהם ניהל את תחנת הקמח והיה נותן חינם קמח מעל
למכסה - השני היה נהג של מכונית דואר נע והיה מעביר יהודים ממקום למקום - היה מביא נשק
ואנשים ליערות הפרטיזנים - **הנוער התארגן ויצא ליער דרך מנהרה ארוכה שהובילה אל מחוץ**
לגטו - בהמשך הוא מספר על AUSCHWITZ ועל מצעד המות - עדות נוספת של העד במס.
5627

6428 - RYCER MARIA - העדה מספרת קורות חייה ונדודיה - ניצלה יחד עם אמה בעזרת
ידיד משפחה אוקראיני

6429 - STRZELCZYK HELENA - העדה מספרת בשבחה של משפחה מעורבת, היא פולניה
והוא יהודי החיים בצד הארי של BIALYSTOK - הם עוזרים ככל יכולתם ליהודים - בסופו של דבר
הגבר היהודי נתפס ונשלח אל מותו

6430 - MINK EMANUEL - מחתרת ב - AUSCHWITZ

6431 - MAYMON A. - חבר "עקיבא" פרטים על המחתרת ב - BUNA-OSWIECIM

6431 - LEWINTER OZARJA - העד מספר את קורותיו ב - LWOW - משנת 1943 העד חי
במסווה ארי עם תעודות מתאימות - **אחרי השחרור הוא משנה את שמו באופן רשמי ומאמץ את**
השם הפולני

6432 - GOLDBERG S. - זהו מכתב שהעדה כתבה ב- 1966 ל- BERL MARK היסטוריון יהודי
שהיה פעיל ב-Z.I.H. היא מעידה על התנסויותיה ב-AUSCHWITZ ועל עזרתה של חברת
המחתרת MALA - היא מזכירה את בריחתה של MALA מ-AUSCHWITZ ואת הוצאתה להורג
לאחר תפיסתה

6433 - GOLDSZTAJN CHAIM - זהו מכתב שנשלח על ידי העד אל PROF. BERL MARK
ההיסטוריון של ה- Z.I.H. - העד מספר בקצור על המחתרת במחנה AUSCHWITZ ועל קשריו עם
אנשי הסונדרקומנדו - **הוא מספר שהיה נכנס לבלוק ה- SONDERKOMANDO באישור מיוחד**
יודע על ההכנות למרד

6434 - ZLATKOWSKI SIMCHA - העד כותב לפרופסור MARK ב- Z.I.H. בנוגע להתקוממות
ה- SONDERKOMANDO ב- BIRKENAU

6435 - GOLDSZTAJN CHAIM - מכתב של יהודי צרפתי בו הוא מספר על פעילות מחתרתית
במחנה BIRKENAU

6435 - KATZEF MOTL - העד מבטיח במכתב למנהל ה- Z.I.H. שיכתוב בנוגע למחנה
AUSCHWITZ

6437 - KACPERSKI ALEKSANDER - זוג יהודי מעיד על שמם היהודי ומביא עדים המכירים
אותם בשמם הקודם: JAKUB JANOWER ואישתו JANINA

6438 - RATAJCZYK WIKTOR - העד הוא פולני המספר שמספר יהודים הסתתרו בביתו -
אחד מהם מאשר את אמיתות דבריו

6439 - עדות זניחה - לא תורגם

6440 - לא ניתן לפענח

6442 - SWIATECKI WINCENTY - העד הוא פולני שמספר סעיף אחרי סעיף על מקרים
שהיה להם עד או שמע עליהם מפי אחרים הקשורים ליהודים בשואה - **בין הדברים שהעד מוסר יש**
גם מידע חשוב

6444 - לעדות אין קשר לשואה - לא תורגם

6445 - **KRESZEWSKA BIANKA** - העדה חיה בקנדה ומשם היא שולחת מכתב ל- Z.I.H. בורשה כדי לתקן פרטים הקשורים למאמר שהופיע בביוולטין שהוציא המכון - מתוך המכתב אפשר להבין שההוצאה להורג הנזכרת במאמר מתייחסת להוריה - **היא ובן דודה חייבים את חייהם לפולניה שיזמה הצלתם וקבלה הכרה כחסידת אומות העולם**

6446 - בלתי קריא במקור - Z.I.H.

6447 - **KAGAN MAREK** - העד פונה למוסדות שונים כדי לקבל אישור להקים אנדרטא ליהודים נרצחים הקבורים בקבר משותף בו נמצאת גם גופתו של אביו - הקבר נמצא בבית הקברות היהודי ב- SZYDLOWIEC - המכתב נכתב ב- 1964 ומוסחו אפשר להבין שהעד נתקל בקשיים הנובעים מסיבות פוליטיות - בתוך המכתב ישנו מידע על אקציות ב- RADOM ושמות רבים של הנאצים שפעלו בעיר

6448 - **MARK BERL** - עדות המתייחסת להוצאתן של 38 גוויות יהודים מקברם בעיר והבאתן לקבורה בבית הקברות ב- LUBLIN - היו אלה שבויים יהודים במחנה ברחוב 7 LIPOWA שברחו בכוונה להצטרף לפרטיזנים של G.L. - **הם נרצחו ביער על ידי כנופיה פולנית לאומנית – הוחלט לקבור אותם בטכס צבאי כיאה לחיילים, אך הועד ההיסטורי של המפלגה הקומוניסטית ב- LUBLIN התנגד בנימוק שצריך להוכיח שהם התכוונו להצטרף לפרטיזנים**

6449 - **WLADYSLAW BIL** - העד מספר על קבר המוני ומצרף מפת התמצאות

6451 - **LACHOWIECKI MOJZESZ** - העד הוא אדם מבוגר - בעת השואה היה בן 60 - הוא מספר את קורות יהודי **NIESZWIESZ** - רצחו את היהודים בכיכר העיר חוץ מכמה מאות בעלי מקצוע ואנשים נחוצים - אלה שנותרו בחיים הצטיידו בנשק שנגנב במחסני הגרמנים ונלחמו ביום חיסול הגטו - העד מוסר את שמות מארגני ההתנגדות - **הוא מספר על מקלע מצויד בתחמושת רבה שהמורדים הציבו על גג בית הכנסת - היו גרמנים הרוגים - היהודים הציטו את העיירה וברחו ליער - חלק מהם הקימו קבוצת פרטיזנים**

6452 - **MOTYLINSKI LEON** - העד מספר על GOSTYNIN

6454 - **PALESTER MARIA** - העדה מספרת על עזרת פולנים

6455 - **POGONOWSKA MARIA** - יהודיה מבקשת מהוועד עזרה חומרית למיטיבה הפולניה

6454 - **PALESTER MARIA** - עדות על עזרת פולנים

6456 - **SLOWIK PAWEL** - העד מספר על הגטו ב- ZAMBROW - בעת החיסול העד מסתתר מחוץ לגטו - הוא מגיע ל- AUSCHWITZ ומחנות נוספים

6457 - עדות על עזרת פולנים - לא תורגם

6460 - **SZTYRENBERG BLIMA** - **זהו מכתב פרידה** - העדה מספרת על חיסול יהודי **OSTROG WOLINSKI** - היא מספרת גם על בנה הקטן - **מרגש !!!**

6461 - **ANLEN BRONISLAW** - חליפת מכתבים מתמשכת בין העד לבין מחברים של שני ספרים - **הספרים מתייחסים למאסרו של עמנואל רינגלבלום ומשפחתו יחד עם יהודים נוספים יחד עם נותני המסתור הפולנים** - לפי הספרים המסתמכים על מקורות מידע הם הוצאו להורג יחד עם הפולנים בחורבות הגטו החרב לאחר שהיו כלואים ב- "PAWIAK" - **נקודת הספק היא לגבי פלוני WOLSKI שהוצא כביכול להורג על הסתרת היהודים והוא נראה חבוש תחבושות אבל חי ב- "PRAGA" עובדה שיכולה לרמוז שהוא בעצמו מסר את הקבוצה לידי הגרמנים**

ANLEN BRONYSLAW - מכתב תשובה ל- BARTOSZEWSKI WLADYSLAW - 6463
בנוגע למאסרו של RINGELBLUM

5462 - לעדות אין קשר לשואה

GOWOROWSKA ALINA - 6464 - העדה מספרת שיצאה מגטו WARSZAWA שבועיים לפני
פרוץ המרד בעזרת ידידה פולניה שמצאה לה דירה ועבודה

PUPS RUTA - 6466 - העדה מראינת את IRENA SENDLER שהייתה עובדת סוציאלית
של עיריית WARSZAWA - היא נכנסה לגטו והתרשמה מפעילות הנוער - היא עשתה הרבה למען
היהודים

SWIETOCHOWSKI WLADYSLAW - 6467 - העד הוא פולני שעבד בחברת החשמל
ב- WARSZAWA והייתה לו גישה לכל מקום - הוא טוען שהסתיר בדירתו את "ANTEK"
הוא מבקש עזרה כלכלית

6468 - עדות פגומה במקור

6469-6470-6472 - עדויות זניחות

6471 - בלתי קריא במקור - Z.I.H.

DATNER SZYMON - 6473 - העד כתב לציון 26 שנים למרד גטו WARSZAWA את העדות
הזאת המרכזת את העובדות לגבי השתתפות פולנים מארגוני המחתרת בקרבות של הגטו המורד -
הוא מונה שמות של פולנים שנהרגו ונפצעו בקרבות אלה

KORONKIEWICZ LUCJA - 6475 - אישה פולניה עונה לשאלות על היהודים בעיירה
CHOROSZCZA במסגרת מחקר שעורך פלוני LESZCZYNSKI

6476-6478-6479-6480 - עדויות זניחות

ROZMARYN MARJAN - 6481 - עדות קצרה וחיזורת על מחנות שונים

6482-6483-6484-6485-6486 - עדויות זניחות

BLAUER REGINA - 6487* - העדה היא ילידת 1937 - הוריה השאירו אותה אצל המטפלת
ונסעו ל- WARSZAWA ב- 1939 - משם הם כבר לא חזרו - הילדה נמסרה למשפחת איכרים
שם היא עבדה ועזרה בעבודות המשק - ב- 1945 נמסרה לבית יתומים יהודי ולמדה בהמשך עד
סיום האוניברסיטה - **נפש בודדה - מה תכלית כתיבת תולדות חיים ל- Z.I.H. איני יודע**

PRAJS HENRYK - 6488 - העד מוסר סקירה קצרה על עברה של העיירה GORA KALWARIA
ועל מצב היהודים לפני פרוץ המלחמה - היהודים גורשו ל- WARSZAWA בפברואר 1941 -
בהמשך נמצא בעדות מידע על הכנת ספר זיכרון לעיירה ביוזמת בני העיר הנמצאים בארגנטינה

JARZABEK STEFANIA - 6489 - העדה היתה בגטו DELATYN עם בתה - פולנים עזרו להן
לעבור ל- LWOW שם חיו במסווה ארי עד לשחרור

6490-6492-6493-6494 - עדויות זניחות

KAPLAN - BANASKIEWICZ ZOFIA - 6491 - עדות על המצוקות בגטו WARSZAWA על
יציאה לצד הארי עם תעודות מזויפות והישרדות של העדה ואמה

6495 - לעדות אין קשר ליהודים

6497-6496 - עדות זניחה

